

Zemřel prof. Alexander Schirger, MD

Dne 14. února 2013 odešel vzácný člověk, skvělý lékař a vědec, ale hlavně velký přítel českých i slovenských lékařů, pan profesor Alexander Schirger, který se velmi zasloužil o českou medicínu a také o Mezinárodní centrum klinického výzkumu (International Clinical Research Center – ICRC), a proto nám dovoďte, abychom se zamysleli nad životem a dílem pana profesora.

Alexander Schirger se narodil 3. října 1925 v Praze. Jeho rodiče emigrovali z Československa do Spojených států za dob velké hospodářské krize. Profesor Schirger za nimi přicestoval v roce 1935 a ještě v témže roce získal americké občanství. Po náhlé smrti obou rodičů se těsně před začátkem druhé světové války vrátil, tehdy už jako americký občan, zpět do rodné vlasti, kde našel velkou oporu v rodině své maminky. Velmi jej ovlivnil zejména strýc, doktor Antonín Novotný, který je dodnes považován za jednoho z nejlepších kulturních historiků hlavního města Prahy. Ten mu rovněž umožnil navázat kontakt s intelektuálními špičkami tehdejšího Československa.

Po ukončení druhé světové války, za které profesor Schirger působil jako dobrovolný zdravotník, nastoupil studium medicíny na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde graduoval v roce 1950. V této době se také seznámil se svojí budoucí ženou, doktorkou Miladou Kloubkovou. Ta však byla bohužel těsně po získání doktorátu na Pedagogické fakultě Karlovy univerzity v Praze v roce 1953 odsouzena jako politický vězeň ve zinscenovaném procesu k osmi letům těžkého vězení. Po mnoha letech složitých vyjednávání s představiteli vlády socialistického Československa bylo v roce 1965 doktorce Miladě Schirgerové umožněno vycestovat do Spojených států, kde byli manželé Schirgerovi ještě tentýž rok oddáni. K získání souhlasu vycestovat do USA velmi pomohl i významný kolega profesora Schirgera, doktor Mayo, který tehdy pů-

sobil jako velvyslanec Spojených států amerických u OSN a podnikl ve prospěch doktorky Milady Kloubkové zvláštní cestu do Prahy. Doktorka Kloubková byla později pochopitelně plně rehabilitována a její politický proces byl shledán ilegálním.

Po absolvování lékařského studia nastoupil profesor Schirger jako sekundární lékař v nemocnici v Táboře. V roce 1952 se vrátil do Spojených států, kde pracoval nejdříve v Nemocnici svaté Alžběty a následně absolvoval rezidenturu v klinické patologii ve Všeobecné nemocnici města Lincoln ve státě Nebraska. V roce 1954 získal doktor Alexander Schirger prestižní rezidenturu ve vnitřním lékařství na Mayo Clinic v Rochesteru.

Na Mayo Clinic velmi brzy rozpoznali jeho mimořádný talent pro klinickou, vědeckou a pedagogickou práci. Doktor Schirger získal již v roce 1959 po úspěšně vykonané atestaci z vnitřního lékařství na Mayo Clinic trvalé zaměstnání a následně i hodnost profesora vnitřního lékařství. Postupně se vypracoval na jednoho z nejlepších odborníků v USA ve svém oboru, o čemž mimo jiné svědčí členství v mnoha renomovaných lékařských společnostech. Jeho hlavní specializací byl výzkum, diagnostika a léčba poruch krevního tlaku a v této oblasti publikoval více než 130 původních prací.

Lze s jistotou říci, že profesor Schirger byl jednou z nejvýznamnějších osobností současné historie Mayo Clinic, neboť zásadním způsobem přispěl k úspěchům, kterých tato světově proslulá instituce dosáhla ve druhé polovině dvacátého století. Svoji úctu si pan profesor Schirger zasloužil nejen svými mimořádnými profesionálními, ale také lidskými vlastnostmi.

Je obdivuhodné, že i přes pohnutý osud, který manželům Miladě a Alexandru Schirgerovým připravil totalitní režim, a přes uznání, kterého se jim dostalo ve Spojených státech, oba nikdy ve svých srdcích nezapomněli na svoji rodnou vlast. Díky laskavé pomoci pana profesora Schirgera mohlo více než 150 studentů medicíny a lékařů z České a Slovenské republiky absolvovat špičkové krátkodobé vědecké a klinické studijní pobyty na Mayo Clinic a v mnoha dalších předních amerických institucích. Vždy byli manželé Schirgerovi připraveni nabídnout pomocnou ruku také všem českým kolegům, kteří mají možnost působit na Mayo Clinic dlouhodobě. Aktivní roli sehrál profesor Schirger také v založení a rozvoji Nadace Olgy Havlové. Rozsáhlou pomoc naší zemi poskytoval pan profesor Schirger se svojí ženou také v oblasti kulturní a duchovní. Za to vše jim patří náš velký dík.

Zvláštní poděkování bychom potom chtěli vyslovit panu profesoru Schirgerovi za jeho zásadní přínos k rozvoji vědecké spolupráce mezi specialisty z Mayo Clinic a odborníky z Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Profesor Schirger se rovněž významně podílel na vypracování koncepce projektu Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC) v Brně. Tento česko-americký projekt, do jehož přípravy se úzce zapojila také Masarykova univerzita společně s dalšími brněnskými akademickými institucemi, ztělesňuje dlouholetou vizi profesora Schirgera o vzájem-

né výhodnosti těsné spolupráce mezi oběma našimi národy a bohužel jeho otevření v roce 2012 se pan profesor ze zdravotních důvodů nemohl zúčastnit. Ale doufáme, že se vzájemná spolupráce ICRC s jeho synem Johnem Schirgerem, který pokračuje v kardiologické tradici svého otce, bude nadále rozvíjet.

Pan profesor Schirger byl u nás mnohokrát oceněn pro své odborné a hluboce lidské vlastnosti. Obdržel čestné členství České kardiologické společnosti a České angiologické společnosti, čestný doktorát Masarykovy univerzity, zlatou pamětní medaili Univerzity Karlovy a řadu dalších ocenění.

V osobě profesora Schirgera ztrácí česká lékařská obec vzácného člověka, skvělého vědce, učitele a mentora, ale hlavně úžasného přítele České i Slovenské republiky.

Pane profesore,

děkujeme za vše, co jste pro nás, pro ICRC i naši vlast vykonal, a nikdy na Vás nezapomeneme.

Vaši Jiří Vítovec a Tomáš Kára

*Prof. MUDr. Jiří Vítovec, CSc., FESC,
doc. MUDr. Tomáš Kára, Ph.D.,
ICRC – I. interní kardioangiologická klinika,
Lékařská fakulta Masarykovy univerzity
a Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně,
e-mail: jiri.vitovec@fnusa.cz*